Raadsvoorstel

Raadsvergadering
28-3-23

Agendapunt
Energiefonds Borne

Nummer
23int00387

Onderwerp
Energiefonds Borne

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Uw raad heeft op 14 december 2021 het Energiefonds Borne ingesteld. Daarmee kunnen kleine bedrijven, verenigingen, stichtingen en coöperaties energiebesparende maatregelen en/of duurzame energieopwekking partieel financieren. Omdat de Subsidieverordening Energiefonds Borne een looptijd kende tot en met 31 december 2022 wordt u voorgesteld de Subsidieverordening Energiefonds Borne op nieuw vast te stellen met een looptijd van 3 jaar tot en met 31 december 2025.

Omdat de ingehuurde partner die het fondsmanagement en -beheer voor de gemeente Borne in 2022 zou uitvoeren de dienstverlening niet conform de verwachtingen die aan de overeenkomst gesteld mochten worden heeft uitgevoerd, heeft de gemeente Borne deze samenwerking beëindigd.
Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), waarmee de gemeente al een deelnemersovereenkomst heeft, heeft aangegeven het fondsbeheer over te willen nemen. Gezien de positieve ervaringen met SVn (Starterslening, Verzilverlening) wordt u voorgesteld de looptijd met 3 jaar te verlengen. De subsidieverordening kent verder geen inhoudelijke wijzigingen.

Het college is bevoegd om de tekst van het aangepaste “Renteblad Subsidieverordening Energiefonds Borne” vast te stellen.

1 Inleiding
Met de vaststelling van de Energievisie Borne in 2021 zijn we nu volop in uitvoering van het Programma Energietransitie. Diverse initiatieven en projecten zijn door de gemeenschap in Borne en door de gemeente Borne in uitvoering genomen of worden de komende tijd in uitvoering genomen. Allen dragen bij aan de doelrealisatie om in 2050 een CO-2 neutrale gemeenschap te zijn.
Eén van de projecten betreft een revolverend fonds voor kleine bedrijven, agrariërs, verenigingen, stichtingen en energiecoöperaties om energiebesparende maatregelen en/of om duurzame energie uit zon op te wekken, partieel te kunnen financieren.

Omdat de Subsidieverordening Energiefonds Borne een looptijd kende tot en met 31 december 2022 wordt u voorgesteld de Subsidieverordening Energiefonds Borne op nieuw vast te stellen met een looptijd van 3 jaar tot en met 31 december 2025.

Omdat de ingehuurde partner, die het fondsmanagement en -beheer voor de gemeente Borne in 2022 zou uitvoeren, de dienstverlening niet conform de verwachtingen die aan de overeenkomst gesteld mochten worden heeft uitgevoerd, heeft de gemeente Borne deze samenwerking beëindigd.
Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), waarmee de gemeente al een deelnemersovereenkomst heeft, heeft aangegeven het fondsbeheer over te willen nemen. Gezien de positieve ervaringen met SVn (starterslening, Verzilverlening) wordt u raad voorgesteld de looptijd met 3 jaar te verlengen. De subsidieverordening kent verder geen inhoudelijke wijzigingen.

Het college is bevoegd om de tekst van het aangepaste “Renteblad Subsidieverordening Energiefonds Borne” vast te stellen.

2 Beoogd resultaat
Door het faciliteren van dit Energiefonds wordt bereikt dat de doelgroep sneller overgaat tot het uitvoeren van energiebesparende maatregelen of het investeren in duurzame opwekinstallaties (zonnepanelen). Hierdoor zetten we koers zetten richting de bijdrage van Borne aan de regionale opwekcapaciteit in 2030. En deze opwek bovendien – conform de zonneladder - bij voorkeur op grote daken te realiseren.

3 Argumenten

1. Het Energiefonds draagt bij aan het CO-2 neutraal maken van Borne.

Het Energiefonds is in staat om duurzame lokale projecten en initiatieven van de grond te krijgen door hulp te bieden bij de financiering. Daarmee kan het tempo van de energietransitie versneld worden en wordt een bijdrage geleverd aan een CO-2 neutraal Borne richting 2050.
Het Energiefonds gaat hiervoor duurzame leningen met een looptijd van 5, 10 of 15 jaar verstrekken aan ondernemingen en instellingen die projecten uitvoeren gericht op energiebesparende maatregelen of duurzame energieopwekking. Dit kunnen bedrijven, (sport)verenigingen, scholen of energiecoöperaties zijn. De minimale lening bedraagt € 5.000 en de maximale lening bedraagt € 50.000.
Het fonds is nooit de enige financier van een project: voor leningen van € 5.000 tot € 25.000 wordt maximaal 75% bijgedragen. Voor leningen van € 25.000 tot € 50.000 wordt maximaal 50% bijgedragen.
Het college kan bij uitzondering bepalen dat voor coöperaties met als doel om op collectieve wijze energiebesparende maatregelen of grootschalige duurzame energieopwekking te organiseren, de maximale bijdrage van 75% ook te laten gelden voor leningen tot € 50.000.

2. Het Energiefonds voorziet in een behoefte voor kleinere bedrijven, agrariërs, verenigingen en stichtingen die willen investeren in zon op grote daken.

Voor particulieren die willen investeren in zonnepanelen op het eigen dak bestaat (nog) de salderingsregeling. Juist de categorie bedrijven, agrariërs, stichtingen en verenigingen die beschikken over gebouwen met een groter dakoppervlak kunnen we met dit Energiefonds stimuleren om in zon op dak te investeren.
De markt kent aantrekkelijke financieringsregelingen voor leningen boven € 100.000 (BNG Duurzaamheidsfonds) en voor leningen boven € 1.000.000 (Energiefonds Overijssel). Dit fonds speelt dus heel gericht in op kleinere projecten met een financieringsbehoefte tot € 50.000. Eind 2021 is er een Realisatiefonds ingesteld (met SVn als fondsbeheerder) dat vanaf € 30.000 - € 1.000.000 financiert, maar dit fonds speelt exclusief in op energie coöperaties die met een Subsidieregeling Coöperatieve

Energieopwekking in een zonneveld willen investeren. En januari 2023 heeft de provincie Overijssel het Energiefonds Overijssel verbreedt met leenmogelijkheden tot € 50.000 uitsluitend voor ondernemers (MKB bedrijven, agrariërs).
Het Energiefonds Borne speelt breder in op individuele bedrijven, agrariërs, stichtingen en verenigingen. En legt nog meer het accent op verduurzaming door maatschappelijke organisaties en op het vervangen van asbestdaken door zonnedaken.

3. Het Energiefonds is ingericht als subsidieregeling.

Het verstrekken van leningen door de gemeente Borne moet worden aangemerkt als subsidieverstrekking. Daarom is de regeling voor het Energiefonds Borne uitgewerkt in de Subsidieverordening Energiefonds Borne. Bij het verstrekken van een lening aan een bedrijf of instelling kan er sprake zijn van staatssteun. Op grond van Europese regelgeving moet onderzocht worden of er sprake is van geoorloofde steun. In de Subsidieverordening Energiefonds Borne is er voor gekozen aan te sluiten bij de de-minimisverordening. Leningen verstrekt op grond van de Subsidieverordening Energiefonds Borne worden aangemerkt als geoorloofde steun. Omdat deze regeling een verordening betreft heeft uw raad deze op 14 december 2021 vastgesteld.

4. Naast het energiedoel draagt het Energiefonds bij aan het verlagen van de exploitatielast van maatschappelijke organisaties en aan het stimuleren van asbestverwijdering.

In het Renteblad is een onderscheid gemaakt in basis rentetarieven en rentetarieven voor maatschappelijke organisaties en/of vervanging van asbestdaken voor zonnedaken. Daarmee vergroten we de kans voor een maatschappelijke organisatie om te kunnen investeren in duurzame maatregelen. Hetzelfde geldt voor initiatiefnemers die na sanering van een asbest dak investeren in zonne-energie op het nieuwe dak. Exploitatieberekeningen laten zien dat in dergelijke gevallen de asbestsanering (deels) terugverdiend kan worden met de opbrengst van de zonnepanelen.

Het renteblad is een technische uitwerking van de verordening en kan door het college worden vastgesteld. Omdat het renteblad een marginale bijstelling kent heeft het college besloten het aangepaste renteblad vast te stellen.

4 Kanttekeningen

1. Financieel risico mislukte projecten.

Initiatiefnemers betalen het geleende geld in termijnen en in de afgesproken looptijd terug. Het risico bestaat dat niet alle initiatiefnemers dit kunnen (default) en dat de gemeente uiteindelijk minder geld terugkrijgt dan dat in lening is uitgezet.
De kans op default wordt als klein ingeschat. Soortgelijke regelingen als nu voorgesteld in Borne blijken in Drenthe (sinds 2013), Utrecht (sinds 2014), Groningen (sinds 2017), Oldenzaal (sinds 2017) en Losser (sinds 2018) nog niet te hebben geleid tot default of betalingsproblemen.
Bedrijven en instellingen die in Losser een energielening willen aanvragen moeten zelf ook een deel van de investering betalen. Uit de ervaringen in Drenthe is gebleken dat initiatiefnemers (bedrijven en instellingen) uitsluitend eigen vermogen inzetten voor duurzaamheid als de liquiditeit en solvabiliteit goed zijn en de initiatiefnemers ervan overtuigd zijn dat in de komende jaren niet extra geïnvesteerd behoeft te worden in het primaire proces, het personeel of het vastgoed. Dit maakt dat bedrijven en instellingen die in financiële nood zitten op voorhand al geen gebruik maken van de onderhavige regeling.

Gedurende de looptijd van de lening zal de aflossing en rente maandelijks automatisch worden geïncasseerd. Op deze wijze is er maandelijks zicht op het betaalgedrag van de lening nemer, kan er

aan de hand van storneringen tijdig in overleg worden getreden met een lening nemer en kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen om een eventueel default te voorkomen.

Het financiële risico zal opgenomen worden in de risicorapportage die wij als gemeente hanteren.

2. In 2022 zijn geen leningen uitgezet.

In de loop van 2022 heeft de gemeente Borne de dienstverlening beëindigd met het bedrijf dat voor de gemeente Borne het fondsmanagement en -beheer zou uitvoeren. Dit omdat duidelijk het bedrijf de dienstverlening niet leverde conform de verwachtingen die aan de overeenkomst gesteld mochten worden. Om eventueel schadevergoeding te kunnen eisen voor het non-conforme deel van de dienst verleningsovereenkomst (€ 9.800) zou een gemotiveerde in gebreke stelling hebben moeten plaatsvinden bij de opzegging. Dit is helaas niet gebeurd.

5 Kosten, baten en dekking

Bij het instellen van het revolverend Energiefonds op 14 december 2021 is een bedrag opgenomen van € 500.000 voor in eerste instantie een periode tot en met 31 december 2022. Omdat het aangestelde fondsmanagement en- beheer niet leverde conform de opdracht, zijn er uit dit fonds nog geen middelen uitgezet.
Gestreefd wordt het fonds in de nieuwe periode van drie jaar, met ondersteuning van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting, wel goed uit te zetten in de markt. Omdat het revolverend fonds een lening betreft zullen de bedragen op termijn terugvloeien in de gemeentekas. Afgezien van de kosten voor het fonds beheer – waarmee rekening is gehouden in de programmabegroting energietransitie - heeft het instellen van een energiefonds dan ook vrijwel geen financiële consequenties voor het begrotings- en rekeningresultaat. Het beschikbaar stellen van de middelen leidt slechts tot een zogenaamde “balansmutatie”: eigen middelen of aan te trekken leningen worden omgezet in een vordering en leiden niet tot een effect op het begrotings- en rekeningresultaat.
Rentebaten als gevolg van de opslag boven de eigen kapitaallasten kunnen gereserveerd worden om het geringe financiële risico (zie 4.1) mee af te dekken.

De gemeente Borne wijst – op basis van een aantal criteria – toe dat een lening aangevraagd mag worden bij het Simuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Het Svn beoordeelt de lening aanvraag.
In geval van een positieve kredietbeoordeling verstrekt SVn een offerte aan de lening aanvrager.
Afgesloten leningen worden beheerd door SVn. Zij rapporteert periodiek aan de gemeente inzake de verstrekte leningen.

6 Vervolg na besluitvorming

Middels een communicatie-/wervingscampagne wordt de doelgroep actief benaderd over het Energiefonds Borne.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. de Subsidieverordening Energiefonds Borne opnieuw vast te stellen met een looptijd van drie jaar tot en met 31 december 2025.
2. in te stemmen het beheer van het Energiefonds Borne gedurende de voorgestelde looptijd over te dragen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Bijlage(n)

23int00010 : Collegevoorstel Energiefonds Borne
23bij00636 : Subsidieverordening Energiefonds Borne
23bij00012 : Renteblad Subsidieverordening Energiefonds Borne 2023

Borne, 28-03-2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik